

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/115/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614207255
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5614207255.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: T. V., rod. Z., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom L. M., C.. G. XXXX/X, právne zastúpenej JUDr. Evou Kukuricášovou, advokátkou so sídlom L. M., E. X, proti žalovanému: U. V., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom L. M., ul. X. M. XXXX/XXXQ., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Banská Bystrica-Kráľová, právne zastúpenému JUDr. Dušanom Jančim, advokátom so sídlom L. M., W. XXX, o náhradu nemajetkovej ujmy, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 10C/188/2014-128 zo dňa 5. októbra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d u j e** vo výroku I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur, vrátane lehoty splatnosti.

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o n e c h á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku II. o čiastočnom zamietnutí žaloby.

Rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** vo výroku III. o trovách konania tak, že žiadna zo sporových strán **n e m á** nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

Žalobkyňa **m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 50 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (jeho výrokom I.) okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur titulom nemajetkovej ujmy do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. S poukazom na § 19 ods. 2 Ústavy SR, článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a § 11, § 13 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (všetky citované v napadnutom rozsudku) konštatoval čiastočnú dôvodnosť žaloby. Východiskovo uviedol, že ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka upravuje všeobecnú ochranu osobnosti a ustanovuje niektoré čiastkové osobnostné práva, ktorým poskytuje ochranu, medzi nimi právo na súkromie fyzickej osoby, ktoré zahŕňa aj právo na rešpektovanie rodinného života, spolužitia s členmi rodiny, právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s príbuznými. Podporne poukázal na určujúce závery obsiahnuté v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 265/2009, v zmysle ktorých „podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca

inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu."

2.Následne súd prvej inštancie vymedzil, že predpokladmi vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti sú: existencia neoprávneného zásahu do chráneného všeobecného osobnostného práva fyzickej osoby, ujma na osobnosti fyzickej osoby (nemajetková ujma) v jej osobnej fyzickej a psychicko-morálno-sociálnej integrite a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a ujmom na osobnosti fyzickej osoby. Neoprávneným zásahom sa pritom rozumie taký zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym právom.

3.V predmetnej súvislosti okresný súd konštatoval, že v dôsledku protiprávneho konania žalovaného a pôvodne žalovaných 1) a 2), a to spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy formou spolupáchateľstva, za ktorý boli právoplatne odsúdení rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 4. 7. 2014, sp. zn. BB-4T 20/2014, bola spôsobená ujma na osobnostných právach žalobkyne, porušením jej práva na súkromie a rešpektovanie súkromného a rodinného života. V dôsledku protiprávneho konania žalovaného utrpela žalobkyňa ujmu v emocionálnej sfére, nakoľko stratila svojho rodiča. Žalobkyňa mala so svojim otcom vytvorené silné emocionálne puto, ktoré vzniklo jej narodením, a ktoré bolo umocnené tým, že bola jediným dieťaťom svojho otca. Napriek rozvodu jej rodičov a skutočnosti, že nebývala so svojim otcom v spoločnej domácnosti, ich vzájomný vzťah bol emočne silný, intenzívny, žalobkyňa otca pravidelne, niekoľkokrát do týždňa navštevovala, trávila s ním víkendy, dovolenky, dokonca sa pripravovala na presťahovanie k nemu. Protiprávnym konaním žalovaného bolo citové puto medzi žalobkyňou a jej otcom násilne pretrhnuté. V dôsledku konania žalovaného došlo ku mimoriadne závažnému zásahu do rodinného života žalobkyne, ktorý už nikdy nebude taký, ako pred spáchaním skutku. Ujma žalobkyne je nereparovateľná a nikdy nebude vyvážená inými pozitívnymi udalosťami v rodinnom živote. Žalobkyňa mala s otcom nadštandardný vzťah, bol jej kamarátom, vo všetkom jej pomáhal, navštevoval s ňou lekárov, trávil s ňou víkendy, dovolenky. O uvedené pozitívne citové zážitky je, v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, navždy ochudobnená nielen žalobkyňa, ale aj jej prípadní potomkovia, ktorí nebudú môcť ďalej rozvíjať rodinné vzťahy s jej otcom. Popri citovej ujme mala smrť otca žalobkyne dopad aj v jej materiálnej sfére, nakoľko otec žalobkyňu finančne podporoval, pravidelne jej platil výživné, prispieval na úhradu školného, platil telefón, internet, kupoval darčeky, resp. finančne prispieval na sviatky.

4.Prihliadajúc ku všetkým uvedeným skutočnostiam mal súd prvej inštancie preukázanú dôvodnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo forme peňažnej satisfakcie. Pri stanovení jej výšky vychádzal z toho, že § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neurčuje konkrétnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výška náhrady závisí od úvahy súdu. Právna úprava však stanovuje kritériá pre posúdenie výšky náhrady, ktorými sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých ku porušeniu práva došlo. 5.Okresný súd pritom považoval na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že závažnosť ujmy spôsobenej žalobkyňou je mimoriadne vysoká a to vzhľadom na to, že protiprávnym konaním žalovaného bola spôsobená smrť jej otca. Spôsobená ujma v citovej sfére žalobkyne a jej rodinnom živote je súčasne nereparovateľná. V dôsledku protiprávneho konania žalovaného utrpela žalobkyňa stres, psychickú bolesť, pociťovala strach, smútok a citovú prázdnotu. Žalobkyňa sa zo dňa na deň zmenil zásadným spôsobom bežný život, pribudli jej mnohé povinnosti, najmä v súvislosti so starostlivosťou o starú mamu (matku jej otca), ktorú do svojej smrti zabezpečoval jej otec. Žalobkyňa stratila aj hmotnú podporu, poskytovanú zo strany otca.

6.Podľa súdu prvej inštancie v spore nebolo preukázané, že by bezprostredným dôvodom ukončenia štúdia žalobkyne bola smrť jej otca, najmä v dôsledku straty finančnej podpory. Žalobkyňa bola už od 19. 6. 2013, t. j. ešte pred smrťou jej otca, evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie, teda nemala status študenta. Podľa jej tvrdení, v čase smrti otca už mala ukončené bakalárske vzdelanie, opakovala skúšky na druhý krát, potom si však už prihlášku na magisterské štúdium nepodala, nakoľko bol december a už bolo neskoro. Žalobkyňa po otcovi zdedila rodinný dom, v ktorom aktuálne aj býva, v

súvislosti s nadobudnutím ktorého jej tiež pribudli ďalšie povinnosti. Dedičstvo po otcovi pritom nemôže predstavovať "satisfakciu" k uvedeným povinnostiam, najmä v súvislosti so starostlivosťou o starú mamu, ako na to poukazoval žalovaný. Intenzita citovej ujmy žalobkyne nemôže byť znížená ani v dôsledku skutočnosti, že žalobkyňa s otcom nemali osobitné spoločné aktivity v zmysle spoločného podnikania, spoločných projektov, spoločných zamestnancov, ako tvrdil žalovaný. Uvedené skutočnosti by sa teoreticky mohli prejavíť (v prípade ich existencie) v majetkovej sfére žalobkyne, sú však bez vplyvu na posúdenie jej citovej ujmy.

7. Pokiaľ právny zástupca žalovaného poukazoval na skutočnosť, že žalobkyňa po smrti otca nevyhľadala odbornú pomoc (psychológa, psychiatra), nemožno z toho bez ďalšieho vyvodíť záver o intenzite citovej ujmy žalobkyne v dôsledku smrti jej otca. Každá osoba je individualita, s rozdielnymi fyzickými a psychickými danosťami a s rozdielnou schopnosťou vyrovnáť sa s prežitou psychickou traumou. Skutočnosť, že žalobkyňa nevyhľadala po smrti otca odbornú pomoc, preto nemôže byť vyhodnotená v jej neprospech.

8. Rovnako tak v neprospech žalobkyne (resp. v prospech žalovaného) nemohla byť hodnotená skutočnosť, že žalovanému, z dôvodu jeho plnoletosti v čase spáchania skutku, bol uložený vyšší trest ako pôvodne žalovaným 1/ a 2/, ktorí boli v čase spáchania skutku mladiství.

9. Okresný súd ďalej prihliadol aj ku okolnostiam, za ktorých došlo ku porušeniu práva žalobkyne. Konanie žalovaného nepredstavovalo nedbanlivostné konanie, naopak, jednalo sa o úmyselné konanie, s vopred uváženou pohnútkou, navyše, vykonané v úmysle získať majetkový prospech. Spôsob spáchania skutku žalovaným a pôvodne žalovanými 1) a 2) bol mimoriadne brutálny, keďže otec žalobkyne bol pred smrťou vystavený intenzívnemu násiliu. Žalovaným tvrdená nemajetnosť bola taktiež bez vplyvu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a jej výšku, nakoľko zákonné kritériá pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, uvedené v ustanovení § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, nezahrňujú pomery osoby, ktorá porušenie osobnostného práva spôsobila.

10. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňi prislúcha voči žalovanému a pôvodne žalovaným 1/ a 2/ náhrada nemajetkovej ujmy ako jedno plnenie, nakoľko ich zodpovednosť (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 187/2013) za spôsobenú ujmu je solidárna (pluralita zodpovednostných subjektov bola založená spolupáchatelstvom žalovaného a pôvodne žalovaných 1/ a 2/ na spáchaní trestného činu). Prihliadajúc k uvedenému priznal žalobkyňi voči žalovanému náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15000 eur, predstavujúcu podiel žalovaného na celkovej výške nemajetkovej ujmy. Za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy totiž považoval sumu 45.000 eur, pričom podiely pôvodne žalovaných 1/ a 2/ na náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur od každého už boli žalobkyňi uhradené. Dodal, že nemal preukázané skutočnosti, ktoré by odôvodňovali rozdielnosť výšky podielov žalovaného a pôvodne žalovaných 1/ a 2/ na spôsobenej nemajetkovej ujme, prihliadajúc ku spôsobu spáchania skutku, vyplývajúceho z rozsudku, ktorým boli uznaní vinnými v trestnom konaní z trestného činu spáchaného formou spolupáchatelstva.

11. Vo zvyšnej časti okresný súd žalobu zamietol, nakoľko mal za to, že ním stanovená výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy zodpovedá zákonným kritériám § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Pripomenul, že s ohľadom na skutočnosť, že následky zásahu do práva žalobkyne na ochranu jej súkromia sú nereparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy nemôže nijakým spôsobom uvedené následky úplne odstrániť. Jej úlohou je len prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu.

12. V súlade s § 255 ods. 1 CSP súd prvej inštancie priznal žalobkyňi voči žalovanému plnú náhradu trov konania. Argumentoval, že v sporoch o ochranu osobnosti je pri rozhodovaní o náhrade trov konania potrebné skúmať, či strana sporu bola úspešná v predmete sporu, ktorý tvoril meritum žaloby, t.j., či právo na ochranu osobnosti bolo porušené. Keďže žalobkyňa bola v spore úspešná v časti porušenia jej práv na ochranu osobnosti, t. j. v merite žaloby, súd jej priznal plnú náhradu trov konania, hoci bola žaloba v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietnutá.

13. Proti tomuto rozsudku, čo do výrokov o priznaní nemajetkovej ujmy a o trovách konania, podal odvolanie žalovaný a domáhal sa zmeny v podobe uloženia (mu) povinnosti zaplatiť sumu 7.500 eur v mesačných splátkach po 30 eur. Okresnému súdu vytýkal, že neprihliadal na to, že sa k svojmu činu priznal a oľutoval ho, pričom nebol iniciátorom, ani návodcom spáchania predmetného trestného činu. Nesúhlasil tiež s konštatovaním súdu že v neprospech žalobkyne nemohla byť hodnotená skutočnosť, že žalovanému z dôvodu jeho plnoletosti v čase spáchania skutku bol uložený vyšší trest ako pôvodne žalovaným 1/ a 2/, ktorí boli v čase spáchania skutku mladiství. Zdôraznil, že nepoprel nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak stanovenie výšky tejto náhrady by malo vychádzať aj z reálnych finančných pomerov odsúdeného a jeho možností náhradu žalobkyňi zaplatiť. Žalovaný je toho času

umiestnený v ÚVTOS Leopoldov, jeho zárobkové pomery sú obmedzené, nemá žiaden majetok, ktorý by mohol za účelom vyplatenia náhrady nemajetkovej ujmy speňažiť, a vzhľadom na uvedené je povinnosť úhrady do 3 dní od právoplatnosti rozsudku neprimeraná.

14.Čo sa týka záveru súdu, že zo skutočnosti, že žalobkyňa po smrti otca nevyhľadala odbornú pomoc, nemožno vyvodiť záver o intenzite citovej ujmy žalobkyne v dôsledku smrti jej otca, toto konštatovanie odvolateľ nespochybňuje, avšak súd by mal túto skutočnosť pri určovaní výšky nároku náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť. Ďalej poukázal na to, že žalobkyňa v rámci dedičského konania nadobudla po poručiteľovi, teda svojom otcovi, majetok, a to rodinný dom s pozemkami, finančnú hotovosť vo výške, ako uviedla na pojednávaní, ako aj osobné motorové vozidlo.

15.Podľa odvolateľa je síce správne konštatovanie, že žalovaný zodpovedá za nemajetkovú ujmu spoločne a nerozdielne s pôvodne žalovanými 1/ a 2/, avšak je potrebné vziať do úvahy mieru, ako konanie každého z páchatel'ov prispelo k spáchaniu trestného činu. Ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy spoločne voči žalovanému a pôvodne žalovaným 1/ a 2/ súd ustálil sumu 45.000 eur, pričom voči žalovanému súd priznal žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur, čo je 1/3 celého nároku. Keďže intenzita spolupáchania žalovaného na trestnom čine bola preukázateľne nižšia ako u pôvodne žalovaných 1/ a 2/, nie je záver súdu o rovnakej výške náhrady nemajetkovej ujmy aj voči žalovanému správny.

16.Záverom sa odvolateľ nestotožnil ani s rozhodnutím súdu o trovách konania, nakoľko žalobkyňa nebola úspešná v plnom rozsahu. S poukazom na § 255 ods. 2 CSP uviedol, že žalobkyňa si v tomto konaní uplatňovala voči žalovanému náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 50000 eur, no bol jej priznaný nárok vo výške 15000 eur, mala teda vo veci len čiastočný úspech. Najmä s ohľadom na zastúpenie strany advokátom, ktorý má poznať aspoň bežnú judikatúru v žalovanej veci, a napriek tomu, že bol žalobca v základe sporu úspešný, takýto výkon práva by ho nemal chrániť a náhradu trov konania by mal súd priznať podľa zásady úspechu.

17.V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Primárne poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 31.8.2012, sp. zn. 30Cdo 4083/2010, podľa záverov ktorého „majetkové pomery žalovaného nie sú rozhodujúcim hľadiskom pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy a tvoria len jednu z okolností, na ktoré súd pri rozhodovaní prihliada“.

18.Pokiaľ odvolateľ tvrdí, že okresný súd pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadnil mieru spoluúčasti žalovaného na trestnom konaní a neprihliadol na to, že sa žalovaný k svojmu činu priznal a oľutoval ho, tieto atribúty zhodnotil trestný súd pri uzatváraní Dohody o vine a treste medzi pôvodne žalovanými 1/, 2/ a žalovaným 3/, bez ktorých by k uzavretiu dohody nedošlo. K tomu je však potrebné dodať, že žalovaný 3/ sa doposiaľ žalobkyňi, ani matke zavraždeného neospravedlnil, takže priznanie a oľutovanie skutku je možné hodnotiť len pre účely trestného konania. Ak žalovaný v odvolaní vo svoj prospech uvádza, že nebol ani iniciátorom, ani návodcom k spáchaniu trestného činu úkladnej vraždy, k tomu je nutné poznamenať, že práve žalovaný U. V. v čase spáchania skutku bol plnoletý, takže ako dospelá osoba mal vplývať na svojich priateľov, ktorí v čase spáchania skutku neboli plnoletí, a odrádzať/odhovoriť ich od spáchania a pripravovania takého závažného protispoločenského skutku, a nie sa na jeho spáchaní ešte podieľať.

19.Za amorálne žalobkyňa označila odvolacie tvrdenia, že po smrti otca nevyhľadala odbornú pomoc, resp. že dedila po zavraždenom otcovi majetok. Nie je predsa v možnostiach právneho zástupcu žalovaného, aby mohol sám bez ďalšieho vystihnúť to, ako široko a rozmanito je vnútorne rozčlenená osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje násilné prerušenie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolal zásah do oblasti súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne prirovnanie s inými, i keď možno obdobnými prípadmi. Žalobkyňa v konaní dostatočným spôsobom vyjadrila dôvody nevyhľadania odbornej pomoci, a to z dôvodu dennodennej opateru a starostlivosti o starú matku - matku zavraždeného otca. Starostlivosť a opatera o ňu jej zaberala toľko času, že nebol priestor na vyhľadanie odbornej pomoci, musela si pomáhať sama tým, že vedela že len vlastná vnútorná sila v tejto zložitej situácii jej môže pomôcť. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy túto skutočnosť zohľadnil. Napokon, žalobkyňa ako jediná dedička nadobudla majetok riadne podľa ustanovení o dedení, pričom za úvahu podľa nej stojí, prečo žalovaný

poukazuje práve na túto skutočnosť - jedná sa o starý dom, ktorý vyžaduje údržbu a osobné vozidlo, v ktorom bol zavraždený jej otec - či by sa teda mala podľa názoru žalovaného vzdať tohto majetku.

20. V písomnom stanovisku k podanému vyjadreniu žalobkyne žalovaný zotrval na svojej argumentácii, ktorú v podstate zopakoval.

21. Obdobne, v poslednom stanovisku žalobkyňa zotrvala na svojich vyjadreniach.

22. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP (z tohto titulu nedotknutým ponechal samostatný a odvolaním nenapadnutý výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu v meritórnom výroku potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a vo výroku o trovách prvoinštančného konania zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

23. Okresný súd východiskovo správne vymedzil (bod 17 jeho odôvodnenia) právny základ posudzovanej veci, ktorým (základom) je náhrada nemajetkovej ujmy za protiprávny zásah do práva na súkromie, resp. do práva na rodinný život žalobkyne. Nadväzne je z hľadiska výšky predmetnej/takejto náhrady potrebné osobitne zdôrazniť (ako to náležite naznačil už okresný súd) individuálne okolnosti úkladnej vraždy - v podobe podrobného/premysleného plánu jej vykonania, zistenej motivácie konania, náhodného vytipovania obete (vodiča taxislužby) a brutálneho spôsobu prevedenia opakovaným bodaním poškodeného nožmi do oblasti krku, tváre a brucha - spáchanej v spolupáchateľstve žalovaným (spolu s pôvodne žalovanými 1/ a 2/). Aj v reláciách (žiaľ!) objektívne sa v spoločnosti vyskytujúcej násilnej trestnej činnosti totiž ide o šokujúcu mieru „ohavnosti“ spáchania tohto skutku. Nadväzne platí, že k neodvratnému prerušeniu emocionálnej/rodinnej väzby medzi žalobkyňou a jej otcom teda došlo mimoriadne/neobvykle násilným, nečakaným a (emocionálne) bolestivým spôsobom. „Spomienky“ na takýto násilný spôsob úmrtia rodiča (spojené s pocitom bezmocnosti a žiaľu vo vzťahu k tomuto faktu) ostávajú/pretrvávajú žalobkyňu na celý život.

24. Pokiaľ ide o čiastkové odvolacie námietky, v priebehu celého konania žalovaný neadresoval žalobkyňu jediný prejav, z ktorého by bol možné vyvodzovať (jeho) úprimnú ľútosť nad spáchaným skutkom. Odvolací súd preto predmetnú námietku hodnotí ako čisto formálnu/účelovú. Adresátom ľútosť prejavenej v rámci trestného konania bol príslušný súd (nie žalobkyňa), nakoľko sa jedná o obligatórnu podmienku uzavretia dohody o vine a treste. Obdobne tak „ľútosť“ vyslovená pri výsluchu (č.l. 63 spisu) adresovaná dožiadanému súdu (bezprostredne po vyjadrení nesúhlasu so žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy v celosti). To, že sa žalovaný k spáchaniu vraždy priznal, nie je v kontexte ustálených skutkových zistení danej veci osobitne významné. Učinili tak totiž jednak (viď Zápisnica o konaní o dohode o vine a treste z 4.6.2014) aj ostatní páchatelia (pri rovnakej výške priznanej nemajetkovej ujmy), súčasne tak žalovaný nepochybne konal pod tlakom jednoznačných dôkazov (viď odôvodnenie uznesenia o vznesení obvinenia - č.l. 8 spisu - zadržanie podozrivých a získanie dôkazov ešte v deň spáchania skutku po vyrušení a úteku z miesta činu).

25. „Požiadavka“ žalovaného, aby v jeho prospech bola hodnotená skutočnosť, že ako jediný dospelý z okruhu páchatelov dostal vyšší trest odňatia slobody, postráda akúkoľvek racionálnu súvislosť s právnym základom súdnej veci. Inými slovami, vo svetle následku vyvolaného v osobnostnej sfére žalobkyne spoločným konaním spolupáchateľov, ostáva bez právneho významu skutočnosť, či/že jeden z nich (žalovaný) ako plnoletý dostal vyšší trest ako ostatní páchatelia. Opačná úvaha by smerovala k záveru, že osoba, ktorá s hľadom na svoj vek má „vyššiu mieru trestnej zodpovednosti“, má súčasne z tohto dôvodu „nižšiu občiansko-právnu zodpovednosť“ za zásah do nemajetkovej sféry. Ide o evidentne neakceptovateľnú/mylnú konštrukciu. Odhliadnuc od konštatovaného, mal to byť v konečnom dôsledku práve žalovaný, ktorý titulom svojej plnoletosti (ktorá implikuje možnosť očakávať/klásť vyššie morálne nároky) mal vplývať na ostatných, aby upustili od prípravy/realizácie takéhoto odsúdeniahodného skutku.

26. Rozoberaná/opísaná skutočnosť zároveň vyvracia/vyvažuje relevanciu odvolacieho tvrdenia, že žalovaný nebol návodcom ani organizátorom skutku. Predovšetkým z výrokovej časti rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-4T 20/2014 zo dňa 4.7.2014, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste (okrem iných aj) žalovaného, vyplýva, že žalovaný sa v dohodnutom rozsahu podieľal na dokonaní „plánu“ úkladnej vraždy, keď vytiahol kľúče zo spínacej skrinky vozidla poškodeného a tohto dva krát bodol pripraveným nožom do oblasti brucha. Z hľadiska určujúceho následku, ktorým je smrť

poškodeného pre šok z vykrvávania v kombinácii s udusením sa krvou a jeho neodvratnom prejave/ zásahu do práva na rodinný život žalobkyne, nie je možné pripísať zásadný význam skutočnosti, či sa žalovaný podieľal na vypracovaní "plánu vraždy" od jeho počiatkových fáz. Nepochybne a rozhodujúce totiž je, že do procesu plánovania vstúpil, aktívne a „plnohodnotne“ sa na príprave vraždy spolupodieľal a svoj (vyššie opísaný) „podiel“ na čine v zmysle vzájomnej dohody páchatelov aj vykonal. Nad bezprostredne nevyhnutný rámec možno dodať, že žalovaný ani nenavrhol (žiadny) dôkaz, ktorým by malo byť preukázané jeho tvrdenie o „nižšej intenzite jeho spolupáchania“. Napokon, okresný súd konštatoval solidárnu zodpovednosť páchatelov, kde pojmovým znakom je (s cieľom uľahčenia postavenia poškodeného), že škodcovia sa až vo vzájomnom pomere vyporiadajú podľa svojej účasti na spôsobenej škode.

27. Nepochopiteľným, z pohľadu právnej konštrukcie inštitútu ochrany osobnosti je argument odvolateľa o nadobudnutí dedičstva žalobkyňou po (žalovaným) zavraždenom otcovi. Ak by táto úvaha odvolateľa smerovala k záveru, že ten, kto získa majetok po zosnulom/zavraždenom rodičovi, stráca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ide len o pokračovanie amorálnosti konania žalovaného, aktuálne v podobe vznášania absurdných prostriedkov procesnej obrany. Na existenciu/vznik citovej ujmy spôsobenej stratou najbližšieho rodinného príslušníka v dôsledku jeho nečakaného zavraždenia a to za okolností vystavenia mimoriadne intenzívneho násillia, nemá žiadny vplyv majetková situácia takto dotknutej osoby, tobôž majetkový prírastok vyvolaný takýmto (rozhodne neželaným) zločinom. Podľa logiky tejto predstavy žalovaného by mala žalobkyňa zrejme - aby „neohrozila“ svoj nárok na nemajetkovú ujmu - dedičstvo odmietnuť. Ide teda o evidentne nelogickú myšlienku, ktorú je nevyhnutné odmietnuť. Možno len nad bezprostredne nevyhnutný rámec dodať, že tým subjektom, ktorý bol v danej súvislosti motivovaný majetkovým prospechom (viď právna veta rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-4T 20/2014 zo dňa 4.7.2014), bol (práve) žalovaný ako páchatel zločinu.

28. Odvolací súd sa stotožnil aj s hodnotením nevyhľadania odbornej pomoci (psychológa, psychiatra) žalobkyňou po smrti otca. Žalobkyňa totiž hodnoverne - dennodennou opaterou o matku zavraždeného otca - odôvodnila okolnosť, že nenašla časový nebol priestor pre takýto postup. Napokon, vyhľadanie odbornej pomoci (hoci môže byť určitým indikátorom) nie je podmienkou pre konštatovanie danosti zásahu do osobnostnej sféry človeka, predovšetkým pri komplexe iných okolností (bod 3 a 5 tohto odôvodnenia), ktoré (ako je tomu i v súdnej veci) opodstatňujú záver o kvalifikovanej intenzite citovej ujmy žalobkyne v dôsledku smrti jej otca.

29. Náležite tiež žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, že kritérium majetkových pomerov (pôvodcu neoprávneného zásahu) nie je explicitne obsiahnuté v zákonom výpočte (§ 13 ods. 3 OZ) hľadísk relevantných pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Týmito (zákonými hľadáiskami) sú závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pokiaľ ide o prvé kritérium, okresný súd ho v rámci svojho odôvodnenia dostatočným spôsobom špecifikoval. Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne všeobecne tak, aby mohlo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej osobe, ako i k subjektu, ktorá neoprávnený zásah spôsobil. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti adekvátne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Má sa myslieť napr. či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel. Nie je teda možné stotožniť sa s názorom odvolateľa, v zmysle ktorého by určujúcim kritériom finančného odškodnenia zásahu do osobnostnej sféry mala byť potencionálne (v konaní totiž uvedené ostalo len v rovine tvrdení) nepriaznivá majetková situácia pôvodcu neoprávneného zásahu. Pripustenie takejto logiky by viedlo (ad absurdum) v podstate k liberácii pôvodcu neoprávneného zásahu (z povinnosti náhrady nemajetkovej ujmy) len na základe jeho majetkovej situácie, čo je v príkrom rozpore s relevantnou právnou úpravou ako i s ideou/hľadaním spravodlivého usporiadania vecí.

30. Zhrnúc doteraz konštatované, úvaha okresného súdu, ktorou sa riadil pri stanovení výška nemajetkovej ujmy (pri nepochybnej premise, že morálne zadosťučinenie tu z dôvodu rozoberanej intenzity nepostačuje), nevybočuje z rámca relevantných skutkových zistení, resp. z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov SR pri priznávaní tohto nároku. Naopak, zodpovedá osobitostiam posudzovanej veci a náležite ich reflektuje. Na základe toho krajský súd potvrdil rozsudok vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy týkajúcej sa odvolateľa/žalovaného.

31.Čiastočne opodstatnenou je odvolacia argumentácia ohľadne trov konania. Aktuálne účinný procesný predpis už neobsahuje explicitnú možnosť (ako predtým § 142 ods. 3 O.s.p.) v prípadoch, kedy rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, priznať (aj) pri čiastočnom úspechu plnú náhradu trov vychádzajúc z tarifnej odmeny podľa výšky priznaného plnenia.

32.Bez ohľadu na opísanú skutočnosť je však stále (t.j. aj za účinnosti CSP) potrebné, z hľadiska posudzovania nároku na náhradu trov konania, za primárnu okolnosť považovať (samotné) konštatovanie existencie zásahu do práva na ochranu osobnosti. K tomu v súdnej veci nepochybne došlo, čo predstavuje vecný úspech žalobkyne.

33.Druhou „rovinou“ (v dôsledku absencie ekvivalentu ustanovenia opísaného v bode 29 tohto odôvodnenia) je však súčasne nevyhnutnosť zohľadňovať pri hodnotení celkového úspechu aj pomer medzi výškou uplatňovaného a priznaného nároku. Z tohto aspektu je skutočne (ako tvrdí odvolateľ) neopomenuteľný významný rozdiel medzi čiastkou 50.000 eur, ktorú od žalovaného požadovala žalobkyňa a sumou 15.000 eur (necelá tretina), ktorú jej bola v konečnom dôsledku prisúdená. Tu je potrebné konštatovať podstatný (viac než 2/3-iny) neúspech žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu preto v súlade so zásadou spravodlivého usporiadania veci týmto dvom rozhodným kritériám (body 30 a 31 tohto odôvodnenia) korešponduje výrok o nepriznaní predmetného procesného nároku žiadnej zo sporových strán (§ 255 ods. 2 CSP). V tomto zmysle krajský súd zmenil výrok o trovách prvoinštančného konania.

34.Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania (o nároku na ich náhradu) nachádza svoj právny základ v ustanovení § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP. Žalovaný - odvolateľ bol v štádiu odvolacieho konania neúspešný čo do merita veci, zatiaľ čo jeho procesný úspech predstavuje (ním požadovaná) zmena trov prvoinštančného konania. Väčšiu mieru úspechu krajský súd logicky prisúdil posúdeniu veci samej (keď tejto časti priznal úvahou „váhu“ 75 %), v porovnaní s úpravou prvoinštančných trov (ktorej stanovil „váhu“ 25 %), preto v súhrne stanovil povinnosť žalovaného uhradiť protistrane - žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 50 % (75 % - 25 %). O konečnej/ konkrétnej výške týchto trov (po posúdení uplatnených trov v zmysle hľadísk uvedených v § 251 CSP) rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie

35.Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.